

KURIER CZĘSTOCHOWSKI

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z przesyłką pocztową 6.— zł., z odnośnikiem do domu cennego numeru 20 groszy — Gazeta ukazuje się codziennie, za wyjątkiem niedziel i świąt. W wypadku działania siły wyższej lub innych czynników administracyjnych pismo nie jest zobowiązane do przesyłania innego wydawnictwa w zamian za niedostarczone.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, III ALEJA Nr 52, TELEFON 25-45. Godziny przyjęć Redakcji codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 12.30 do godz. 13.30. Nadesłana, a nie zamówiona przez Redakcję rekonopij będą zwracane autorem jedytnie wówczas, gdy dołączono zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej.

CENY OGŁOSZEŃ: według cennika Nr 1: Za wiersz milimetrowy w części ogłoszeniowej 24 gr. Drobnie ogłoszenia: za słowo 24 gr. Wyraz ponad 15 liter liczą się połowicznie. Nagłówki (tłostym drukiem, najwyżej dwa) 40 gr. za wyraz. — Oplaty dodatkowe: Ogłoszenia, umieszczone w miejscu specjalnie wskazanym — 25 procent drożej. Ogłoszenia, których wykonanie przedstawia szczególne techniczne trudności, 25 proc. drożej. Przy ogłoszeniach kilkakrotnych rabat. Termin przyjmowania ogłoszeń do najbliższego wydania: godz. 18-ta po południu. Konta bankowe: Pocztowa Konto Czek.: Warszawa Nr 656, Emissionsbank, Oddział w Częstochowie, K. K. O. w Częstochowie.

Po wizycie u Kanclerza Hitlera

Przyjazd jugosłowiańskich mężów stanu do Berghof wzbudził wielkie zainteresowanie we Włoszech i Jugosławii — Zacieśniono tradycyjne węzły przyjaźni

Rzym, 18 lutego. — Włoskie koła polityczne z objawami sympatii wyrażają się o rozmowach, jakie prowadził Kanclerz Hitler oraz premier i minister spraw zagranicznych Jugosławii. W spotkaniu tym widzą one nowy objaw tradycyjnych przyjaznych stosunków, łączących Jugosławie z mocarstwami osi, podkreślając w szczególności serdeczny charakter rozmów, co wynika z wydanego po ich odbyciu komunikatu.

Belgrad, 18 lutego. — Rozmowy w Berghof pomiędzy Kanclerzem Hitlerem i ministrem spraw zagranicznych Rzeszy, a jugosłowiańskimi mężami stanu stanowią w dalszym ciągu centralny punkt zainteresowania wszystkich kół politycznych Jugosławii. Dzienniki niedzielne podają na czołowych miejscach korzystne echa, z jakimi te rozmowy spotkały się we wszystkich stolicach południowo-wschodniej Europy; jak również sąsiednich Włoszech. „Vreme“ ogłasza artykuł „wstępny p.t. „Rozmowy w Berghof“, pióra naczelnego redaktora tego pisma, znanego publicysty dra Damija Gregoricza, który m. in. stwierdza: Jugosławia jest świadoma swej historycznej misji na Bałkanach i czyni wysiłki w kierunku

zabezpieczenia pokoju na obszarze, z którym związana jest warunkami geograficznymi i politycznymi. Jest zupełnie naturalnym, że te jej wysiłki są zgodne z dążeniami pewnego wielkiego państwa sąsiedzkiego, w którego zamiarach leżało od początku obecnej wojny zaoszczędzenie wszelkich wstrząsów wojennych południowo-wschodniej części Europy. Kontakty pomiędzy Berlinem i Belgradem w ciągu dotychczasowego przebiegu wojny były owiane wspólnym życzeniem zaoszczędzenia Bałkanom jakiegokolwiek chaosu. Rozmowy w Berghofie stały się ważnym przyczynkiem do zabezpieczenia pokoju. Wzajemne interesy polityczne wychodzą na korzyść obu stronom. W toku bezpośredniej i osobistej wymiany poglądów z wodzem niemieckiego państwa i niemieckiego narodu, oraz z jego najbliższym współpracownikiem, jugosłowiańscy mężowie stanu mieli sposobność w atmosferze pełnego zaufania omówić te wszystkie zagadnienia, jakie interesują wzajemnie oba państwa i które posiadają szczególne znaczenie dla Jugosławii i jej przyszłości. Narod jugosłowiański oczekuje z pełnym zafatowaniem, że wyniki rozmów w Puschi w Berghof wyjdą na korzyść Jugosła-

wii, oraz zasadniczych celów jej polityki zagranicznej. Polityka ta jest naturalnym wynikiem niezmiennie serdecznych stosunków, łączących Berlin i Belgrad i przybierających coraz ściślejszy charakter. Tradycje kulturalne, łączność gospodarcza i wzajemne uzupełnianie się w dziedzinie ekonomicznej, jak również współpraca polityczna stanowią podstawowe warunki stosunków Jugosławii z 80 milionowym narodem, który dziś bardziej niż kiedykolwiek decyduje o losach Europy. Współpraca ta nie jest bynajmniej zagadnieniem przejściowej koniunktury.

„Polityka“ w artykule wstępnym swego redaktora dyplomatycznego Andrzeja Milosawlewicza stwierdza m. i.: Trzygodzinna rozmowa Hitlera i Ribbentropa z jugosłowiańskimi mężami stanu prowadzona była w duchu tradycyjnych stosunków przyjaźni, istniejących między obu narodami. Przyjazna atmosfera stanowiąca najlepszy dowód wagi i doniosłości tej rozmowy dla Jugosławii.

Lubańskie „Jutro“ podkreśla, że ostatnie kontakty przyczynią się do jeszcze silniejszego umocnienia istniejących dotychczas stosunków.

ZSRR na Targach Lipskich Na drodze zorganizowania nowej europejskiej wspólnoty gospodarczej

Lipsk, w lutym. Zbliżające się wielkie targi wiosenne w Lipsku dadzą sposobność do jasnego zorientowania się co do zasad ukształtowania — jeszcze w toku działań wojennych — nowej europejskiej wspólnoty gospodarczej. Przy tej sposobności wychodzi szczególnie na jaw okoliczność, iż po wyeliminowaniu Anglii z kontynentu europejskiego dążenie do naturalnej wymiany gospodarczej między poszczególnymi państwami europejskimi uczyniło godne uwagi postępy. Niemniej na uwagę zasługuje fakt, że wzmocnienie stosunków gospodarczych między Niemcami i Związkiem Sowieckim znalazło również dobitny wyraz w programie Targów Lipskich. Stanowi to najlepszy argument wobec poglądów tych, którzy wciąż jeszcze nie chcą uwierzyć w realne istnienie dobrych i trwałych stosunków między Niemcami i Rosją.

Stworzenie wspólnoty gospodarczej ogarniającej całą Europę, — pisze agencja korespondencyjna „Vox Gentium“ w artykule na temat Lipskich Targów Wiosennych — zostało przyspieszone przez wojnę. Narody europejskie znalazły się w takich warunkach, które zmusiły je do nawiązania stosunków z systemem handlu zagranicznego Niemiec, przyswojenia sobie jego zasad i posługiwania się jego metodami. W ramach tego zbliżenia czują one potrzebę korzystania z jednego z najważniejszych niemieckich instrumentów gospodarczych, stojących stale na usługach życia gospodarczego wszystkich innych narodów, mianowicie niemieckich Targów w Lipsku, co przyczynia się do pogłębienia istniejących możliwości wzajemnego uzupełniania się pod względem gospodarczym, oraz szukania nowych dróg w tej dziedzinie. Północna Europa, która dotychczas dzięki istnieniu pewnego rodzaju północno - europejskiej „monokultury“ kierowała swoją produkcję jednostronnie na Zachód, głównie do Anglii, szuka zarówno obecnie, jak i na okres powojenny nowych odbiorców, a także nowych dostawców. Dania, która z całego swojego wywozu w r. 1937 wywoziła około 55 proc. bekonów, masła i jaj, oraz 52 proc. swego eksportu dostarczyła do Anglii, będzie zmuszona w przyszłości dokonać doniosłego gospodarczego przesławienia. Szwecja, z której wywozu przypada 52,7 proc. na drzewo, papier, artykuły papierowe i rudę żelazną, a 25 proc. całego wywozu towarowego szło do Wielkiej Brytanii, będzie musiała również wypracować nową orientację gospodarczą po utraceniu Anglii w charakterze głównego odbiorcy. Również Norwegia, której eksport ryb, drzewa, masły drzewnej, oraz papieru i towarów papierowych wynosił 41 proc. całego wywozu i która 29 proc. swego wywozu lokowała w Anglii, znalazła się w obliczu przymusowej sytuacji zasadniczej zmiany swej gospodarki wywozowej. Niemcy są już dzisiaj ważnym odbiorcą uszlachetnionych produktów rolnictwa północno-

Porozumienie Sofia-Ankara

Dalsze odprężenie sytuacji na południowym wschodzie Europy
Belgrad, 18 lutego. — Według urzędowych doniesień jugosłowiańskiej agencji prasowej „Avala“, w poniedziałek podpisany został w Ankarze bułgarsko-turecki pakt o nieagresji przez ministra spraw zagranicznych Saracoglu i posła bułgarskiego. W pakcie, który składa się z czterech punktów, wyrażone jest również życzenie, aby poza stosunkami politycznymi wzmocnić także i stosunki gospodarcze i handlowe i kierować się taką polityką prasową, która odpowiadać będzie dobrem stosunkom pomiędzy obydwoma krajami. W Jugosławii podpisanie tego paktu wywołało ogólne odprężenie, w przeciwstawieniu do nastroju ostatnich dni. Mirodajne koła polityczne wyrażają się w ten sposób, że na Bałkanie nieszkodliwiony został znowu jeden z pomocników Anglii i wpływ Anglii już tylko w Grecji ma pole do działania. Zasadę dojdęcia do skutku paktu przypisuje się w pierwszej linii działalności niemieckiej dyplomacji w Turcji i Bułgarii.

DONIOSŁE ZARZĄDZENIE W RUMUNII

Zniesienie rumuńskiego dekretu z 14 września 1940 r.
Bukareszt, 18 lutego. — Na mocy rozporządzenia rządowego został zniesiony dekret z 14 września 1940 r., stanowiący dotychczas podstawową ustawę ustrojową Rumunii. Na mocy tego dekretu Rumunia stanowiła państwo narodowo-legionowe, ruch legionowy został uznany jako jedyna rumuńska organizacja polityczna, zaś generał Antonescu piastował stanowisko szefa państwa i kierownika ustroju narodowo-legionowego, a Horia Sima mianowany był szefem ruchu legionowego i zastępcą premiera.

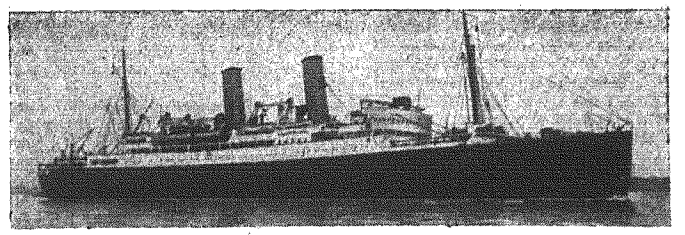
Prawda a kłamstwa propagandowe

Przemówienie Quislinga na temat zadań prasy w nowej Norwegii — Zmienione stosunki w dziennikarstwie

Oslo, 18 lutego. — Przywódca norweskiego „Nasjonal Samling“ Vidkun Quisling wygłosił ostatnio wobec zespołu pewnego dziennika w Oslo przemówienie, w którym omówił zadania prasy w Nowej Norwegii. Przeciwstawił on kampanię prawdy przeciw propagandzie kłamstw, wysuwając ten temat na czoło swoich wywodów. W Norwegii wyłoniła się nowe warunki pracy dla dziennikarstwa, nowy styl i nowoczesny ustrój dziennikarski. Ta reorganizacja w dziedzinie prasowej jest jedyną dziedziną politycznej pracy Quislinga. „Nasjonal Samling“ walczy o dobro w którym nie pieniądze lecz praca będzie zasadniczym miernikiem. Liberalizm i jego nietrwała organizacja która dopuszcza do wzajemnego zwalczania się grup klasowych i ich interesów, należy w Norwegii do przeszłości. W związku z tym zwrócił Quisling uwagę na wpływy i kierunki posiadających w dawnej Norwegii wpływy które jamowały normalny rozwój wspólnoty narodowej

przy czym wskazał na sprawę budowy dróg. W zakończeniu swego przemówienia poruszył Quisling kwestię dotyczącą wojny angielskiej, wysuwając zarazem pytanie w jakim celu Anglia prowadzi wojnę. W jawnych czasach Anglia z a w s z c wywoływała wojnę, wpedzała w wojnę Hiszpanie, Francje zarówno rewolucyjną jak i napoleońską a wreszcie również i Niemcy. Obecna wojna Anglia odczuje na swej skórze o wiele dotkliwiej, ponieważ Niemcy dokonują społecznej reorganizacji, której humanitarny postępek jest postachem angielskiego kapitalizmu. Z tego też względu Anglia walczy z Niemcami nie tylko jako z państwem, ale jako z nowym systemem społecznym. Spór ten posiada historyczne znaczenie i w Norwegii znalazł on wielkie zrozumienie.

Bezpośrednio po przemówieniu Quislinga odbyło się w lokalu redakcji dziennika „Fritt Volk“ zebranie organizacji dziennikarskiej.

Według doniesień amerykańskich, angielski krążownik pomocniczy „Ferafer“, o którego zatopieniu doniosli Anglicy w grudniu 1940 r., w rzeczywistości nazywał się „Montrose“ i był jednym z najszybszych i największych okrętów. — Aby ukryć jego zatopienie, zmieniono w komunikacie nazwę.

Jak powstał haft maszynowy

Nie wielu ludziom jest wiadome, że haft maszynowy, cieszący się tak znacznym wzięciem w świecie kobiecym, jest wynalazkiem wieciana angielskiego, nazwiskiem Edward Cowper, który odsiadując karę więzienną w Cherbonne za zabójstwo. Miasto to posiada jednakże nietylko więzienie, lecz również i liczne tkalnie jedwabiu. Drobnym ten napózór szczegół zaważył zasadniczo na dalszych losach naszego bohatera.

Pewnego dnia bowiem w tkalniach wybuchnął stręk. Kierownik, nie chcąc przerwania pracy zwrócił się do zarządu więzienia z prośbą o przysłanie do pomocy pewnej ilości wieźniów. Na to zarząd więzienia chętnie się zgodził. Pomiędzy wysłanymi wieźniami był również Edward Cowper, dla którego chodzenie do fabryki stało się wkrótce jedyną przyjemnością w szarym życiu wieźniennym. Cowper zapoznał się przedko z fabrykacją i zaczął przemysłować nad wynalezieniem maszyny do haftowania. Pierwsze próby były nader udane, rychło więc znaleźli się ludzie, którzy pomogli mu postawić produkcję na odpowiednim poziomie, odkupując następnie od niego jego wynalazek. Gdy Cowper opuścił więzienie, oczekiwała go zdeponowana w jednym z banków spora sumka, która zabezpieczyła mu dobrobyt do końca życia.

HUMOR

— Co pan robił wczoraj, panie Kac?
 — Byłem z wizytą u Mayerów... Rozmawiałem nawet o panu...
 — O mnie?...
 — Tak... Ale niech pan się nie obawia... Same pochlebne rzeczy...
 — Na przykład?...
 — Mówiono, na przykład, że pan był podobno cudownym dzieckiem... W szóstym roku życia miał pan podobno już tyle rozumu co dzisiaj...

Nauczyciel zwraca się do Piotrusia:
 Chłopce, należy wyraźnie pisać liczby. Na przykład ta piątka wygląda zupełnie jak trójka.
 — To jest właśnie trójka, proszę pana...
 — Tak?... A wygląda zupełnie jak piątka!

Siedzę w kawiarni. Nagle na ulicy powstaje jakieś zamieszanie. Jeden z kelnerów wybiega i wraca po chwili.
 — Co się stało, panie ober? — pytam.
 — Tramwaj przejechał jakiegoś faceta, ale to nie nasz gość...

On i ona.
 — Słuchaj, najdroższa... Oświadczam ci uroczyście: — jeżeli nie wyjdiesz za mnie za mała, to wieść, że już nigdy w życiu nie pokocham innej kobiety...
 — Dobrze, a jeżeli wyjdę?

Miasto pszczół

Kraków, w lutym.

Wszystkie narody oeniły dostatecznym znaczeniem miodu i wosku pszczołowego, jako cennych produktów przemysłu domowego i już od zarania swej kultury człowiek starał się ujarzmić te pożyteczne owady, by pomagały mu w pracy nad polepszeniem dobrobytu. Prócz tych dwóch produktów, z których jeden przyczynia się do naszego zdrowia, zaś drugi służy do wyrobów ładnych, pachnących świec — dają nam pszczoły jeszcze jedną, zwłaszcza dla początkujących ich hodowców nieprzyjemną korzyść, jad ich żądeł. Twierdzenie to może wydawać się dziwnym, bo któżby się niepotrzebnie narażał na ból połączonej z silnym swędzeniem i opuchnięciem? A jednak ten właśnie jad służy dziś powszechnie do zwalczania licznych dolegliwości reumatycznych.

Znajomość ścisłego związku istniejącego między jadem pszczoły a reumatyzmem, datuje się od niepamiętnych czasów. Już bardzo dawno leczono te dolegliwości jadem pszczoły, a wiara w lecznicze właściwości tych owadów trwa do dnia dzisiejszego. Powszechnie znanym jest fakt, że praca przy pszczo-

lach i ich ukłucia chronią przed reumatyzmem i zwalczają go.

Według statystyki lekarskiej 58 proc. wszystkich pszczelarzy, którzy cierpieli na reumatyzm zostało wskutek ukłuć pszczoł zupełnie wyleczonych, zaś stan zdrowia dalszych 29 proc. znacznie się polepszył. Technika leczenia była pierwotnie zupełnie nieskomplikowana, gdyż pszczołę pozwalano uścisnąć na skórze pacjenta i klucć początkowo raz, potem kilka, w końcu kilkanaście razy na dzień. Mimo, że tak prostą metodą osiągnano nad wyraz skuteczne wyniki, to jednak pacjenci nie cniśli się zbyt tłumnie do lekarzy stosujących ten zabieg. Pozęto więc przy pomocy zastrzyków wprowadzać rozcieńżony jad do organizmu ludzkiego, lecz i w tym wypadku było to bolesne.

Dopiero młodemu badaczowi drowi Forsterowi udało się spreparować maść, zawierającą jad pszczoł, którą wiera się w skórę zapomocą korka. Znajdujące się w tej maści kryształki powodują przy wcieraniu lekkie zranienie skóry i w ten sposób jad dostaje się do ciała ludzkiego. Wskutek wielkiego popytu, stanął preparat dra Forstera przed trudnym problemem. Chodziło bowiem

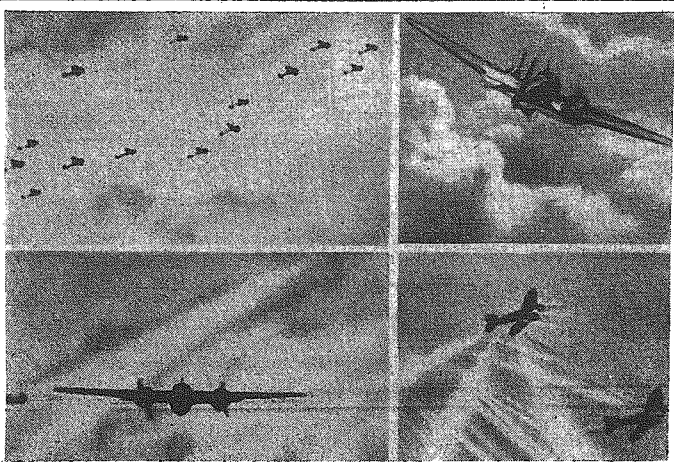
o uzyskanie jadu pszczołowego w dużych ilościach — w ilościach przemysłowych. Dużą przeszkodą — zrozumieliśmy zupełnie było to, że dotychczas nie jest znany dokładnie skład chemiczny jadu, tak, że musi się go czerpać jedynie z żywych owadów. Musiano więc założyć wielką pasiekę, któraby odpowiadała swemu przemysłowemu znaczeniu.

W Illertalu (Bawaria) znajduje się ta największa na świecie pasieka, licząca 2.000 do 3.000 uli, mająca za zadanie dostarczanie jadu pszczoł do preparatów przeciwreumatycznych. Dbając o miod i wosk, zupełnie by się nie opłacało gromadzić na jednym miejscu tak dużych ilości owadów, gdyż pszczoła potrafi lecieć najdalej do 4 km i z tego powodu zachodziłoby bardzo duże trudności w ich wyłwieniu. Mając jednak na względzie tylko jad pszczoł — właśnie takie postawienie sprawy jest z wielu względów bardzo pożyteczne, zaś kwestia pokarmu została rozwiązana pomyślnie przez odpowiednią uprawę okolicznych pól i łąk.

Technika otrzymywania jadu została w tej pasiece zupełnie zmieniona. Dotychczas bowiem pszczoły zabijano i po wyjęciu pecherzyka wyciskano jad. Otrzymywana w ten sposób trzcina była bardzo rozcieńczona i słaba. W Illertalu wypuszcza się pszczoły na specjalnie impregnowaną materię, która jad wciąga, następnie przerobiony ukazuje się w handlu w ampułkach, względnie jako maść.

Doświadczenia, przeprowadzone w tej farmie, bardzo ciekawie oświetliły właściwości pszczoł. Stwierdzono bowiem, że wiek, pożywienie i pory roku wpływają decydująco na ilość jadu. Młode pszczoły zaraz po wylęgnięciu nie posiadają w ogóle jadu, lecz już w pierwszym i drugim dniu gruczał wytwarzający go podejmuje swą działalność, która jest najsilniejsza przez pierwszych 15 dni. Potem gruczał degeneruje się i nie jest w możności wytwarzać nowego jadu. Wytworzony zapas pozostaje w pecherzyku aż do końca życia pszczoły. Świeżo wypuszczone kropelka jadu jest przezroczysta jak woda, ma reakcję kwaśną, smak gorzki i posiada sobie tylko właściwy aromatyczny zapach.

Preparaty z jadu pszczołowego wytwarzane w Illertalu są eksportowane do wielu krajów, gdzie znajdują chętnych nabywców, przynosząc im wydatną pomoc w zwalczaniu tak dokuczliwej choroby, jaką jest reumatyzm.

Niemieckie samoloty na Anglię. — Zdjęć tych dokonali Angliacy, co nalmymowniej dowodzi, iż niemieckie lotnictwo opanowało angielską strefę powietrzną.

«Sprzedane skrzydła»

Kubała wylicza w dalszym ciągu katastrofy lotnicze w roku 1931, jakie wydarzyły się wskutek nieprzygotowania płatowców do lotu

Streszczenie poprzedniego odcinka:

Kubała zaznacza, że gdyby władze wojskowe zechciały wziąć pod rozważenie jego zarzuty przeciw szefowi Departamentu Aeronautycznego. 90 procent zabitych lotników złyoby do dziś dnia. Widocznie zależy komus na tym, aby zginęło jeszcze kilkuset lotników, skoro nie wycofa się fatalnych płatowców „Spad”. W dalszym ciągu swego memoriału Kubała przytacza 12 ważniejszych katastrof lotniczych, jakie się wydarzyły w roku 1931, a których przyczyną nie była „wina pilota”, jak to stwierdzano zawsze ze strony urzędowej, lecz zle przygotowanie płatowców do lotu.

13) katastrofa dnia 11.V br., Grudziądz, 4 pułk lotniczy, „wpadnięcie w korkociąg płaskina na płatowcu „Spad”, mjr. pilot Długoszowski z abity, płatowiec zniszczony;

14) katastrofa dnia 11.V br., Grudziądz, Wyższa Szkoła Lotnicza, „zepsucie się motoru w locie”, kapral pilot Roman Bilan i Józef Sieradzki ciężko ranni, płatowiec zniszczony;

15) katastrofa dnia 10.VI br., Grudziądz, W.S.L., „wpadnięcie w korkociąg płaski” na płatowcu „Spad”, por. pilot Kostrzewski z abity, płatowiec zniszczony;

16) katastrofa dnia 16.VI br., Toruń, 1 pułk lotniczy, „wpadnięcie w korkociąg płaski” na płatowcu „Spad”, por. pilot Leonard Tymiański z abity, płatowiec zniszczony;

17) katastrofa dnia 19.VI br., Rzędzin koło Tarnowa, 2 pułk lotniczy, „zapalenie się motoru w locie”, sierżant pilot Klimsza z abity, kapral Ruta ciężko ranny, płatowiec zniszczony;

18) katastrofa dnia 20.VI br., Poznań, 3 pułk lotniczy, „zderzenie w powietrzu” płatowca „Spad”, kapral pilot Napierała z abity, płatowiec zniszczony;

19) katastrofa 20.VI br., Poznań, 3 pułk lotniczy, „zderzenie płatowców w locie”, por. pilot Zanoziński ciężko ranny, płatowiec zniszczony;

20) katastrofa 6.VII br., Warszawa, 1 pułk lotniczy, „odpadnięcie skrzydeł z płatowca w locie”, por. Dydziała i plut. Podwysocki ciężko ranni (uratowali sobie życie przez wyskoczenie na spadochronie);

21) katastrofa dnia 14.VII br., Lida, 5 pułk lotniczy, „zepsucie się motoru w locie”, pchor. pilot Stygura i obserwator Biedryła ciężko ranni (uratowali sobie życie przez wyskoczenie na spadochronie), płatowiec zniszczony;

22) katastrofa dnia 24.VII br., Lwów, 6 pułk lotniczy, „zepsucie się motoru w locie”, płatowiec zniszczony;

23) katastrofa dnia 24.VII br., Warszawa, 1 pułk lotniczy, „zapalenie się motoru” na płatowcu „Spad”, por. pilot Witold Wiesie spalił się, płatowiec spalony;

24) katastrofa 25.VII br., Dęblin, Szkoła Lotnicza, „zderzenie płatowca w locie”, kpt. pilot Karol Orłó i por. Bolesław Bogowski — z abity, płatowiec zniszczony;

25) katastrofa dnia 25.VII, Dęblin, Szkoła Lotnicza, „zderzenie płatowca w locie”, kapral pilot Rykowski — z abity, płatowiec zniszczony;

26) katastrofa dnia 25.VIII, Dęblin, Szkoła Lotnicza, „zapalenie się płatowca w locie”, pchor. kapral Kazimierz Bazylewicz — z abity, kapr. Stanisław Popławski — ciężko ranny;

27) katastrofa dnia 27.VII br., Puck, „zepsucie się motoru w locie”, sierż. pilot Szatkowski — ciężko ranny, płatowiec zniszczony;

28) katastrofa dnia 30.VII, Toruń, 4 pułk lotniczy, „zepsucie się motoru w locie”, pilot Czarnecki — ranny, płatowiec zniszczony;

29) katastrofa dnia 21.VII br., Nowy Targ, 2 pułk lotniczy, „zepsucie się silnika w locie”, pilot ranny, płatowiec zniszczony;

30) katastrofa dnia 11.VIII, Puck, „zepsucie się motoru w locie”, sierż. Gawlik — z abity, płatowiec zniszczony;

31) katastrofa dnia 17.VIII, Nowy Zaborów, „zepsucie się motoru w locie”, pchor. sierż. pilot Tadeusz Zukiewicz i Andrzej Ujejski — z abity, płatowiec zniszczony;

32) katastrofa dnia 18.VIII, Nowy Sacz, 2 pułk lotniczy, „zepsucie się motoru w locie”, pchor. pilot Krzysztof — ciężko ranny, płatowiec zniszczony;

33) katastrofa dnia 19.VIII br., Brzozów koło Świecica, „zepsucie się motoru w locie” w czasie

nocnego lotu, lotnicy: plutonowy pilot Fidler, plutonowy Daszkowski, por. obserwator Mazurek i ppor. Dąbrowski — spalił się podczas przymusowego lądowania z braku instalacji do oświetlenia terenu na płatowcu, płatowiec zniszczony;

34) katastrofa dnia 25.VIII br., między Warszawą a Lwowem „zepsucie się motoru w locie” w czasie eskortowania ks. Mikołaja rumuńskiego, płatowiec zniszczony;

35) katastrofa 2.IX br., Chodorów, 6 pułk lotniczy, „nieodpowiedni teren do startu”, mjr. pilot Chaberek i mjr. Paleolog — ciężko ranni, płatowiec zniszczony;

36) katastrofa dnia 3.IX br., Podstaryń, 6 pułk lotniczy, „zepsucie się motoru w locie”, sierżant pilot Kopcuch i ppor. obserwator Borowiec — ranni, płatowiec zniszczony;

37) katastrofa dnia 5.IX br., Porubanek pod Wilnem, 5 pułk lotniczy, „zepsucie się motoru w locie”, pilot Snacek — ranny, płatowiec zniszczony;

38) katastrofa dnia 11.IX br., między Lidą a Dęblinem „zepsucie się motoru w locie”, kaprale pilot Pawłowski i Zygmunt Nowak — ranni, płatowiec zniszczony;

39) katastrofa dnia 18.IX br., Warszawa, 4 pułk lotniczy, „zepsucie się motoru przy starcie”, ppor. pilot Wójcicki — z abity, płatowiec zniszczony;

40) katastrofa dnia 18.IX br., Miszczewo pod Plockiem, „zepsucie się motoru w locie”, sierż. pilot Kopcuch i por. obserwator Borowiec — zginęli w płomieniach podczas przymusowego lądowania na nieoświetlonym terenie z braku urządzeń na płatowcu. d. c. n.